

Diagnoza potencjałów i potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy Korsze

Opracowanie powstało w ramach projektu „Oddolnie w Korszach – diagnoza i realizacja inicjatyw mieszkańców wzmacniających lokalne partnerstwa, kapitał społeczny oraz współtworzenie oferty kulturalnej MOK w procesie partycypacyjnym”, dofinansowanego ze środków programu Narodowego Centrum Kultury „Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2026”

1. WSTĘP I METODOLOGIA BADANIA

1.1. Założenia programu NCK „Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2026”

Program realizowany przez Narodowe Centrum Kultury stanowi strategiczny mechanizm wsparcia publicznych instytucji kultury w procesie reorientacji ich działalności w stronę modeli partycypacyjnych i inkluzywnych. Kluczowym założeniem jest odejście od tradycyjnego, podażowego modelu upowszechniania kultury (instytucja jako monopolista i dostawca) na rzecz modelu popytowo-podmiotowego. Dom kultury staje się inkluzywnym operatorem, przestrzenią dialogu, inkubatorem innowacji społecznych oraz „parasolem ochronnym” dla oddolnych inicjatyw mieszkańców.

Realizacja projektu w roku 2026 przez Miejski Ośrodek Kultury w Korszach przypada na moment szczególnie, determinowany procesami demograficznymi (starzenie się populacji) oraz strukturalnymi (zakończenie dużego cyklu inwestycji w infrastrukturę świetlicową). Realizowany projekt składa się z dwóch komplementarnych faz:

- **Faza I (diagnostyczno-badawcza):** Jej efektem jest niniejsze opracowanie, obejmujące mapowanie zasobów, identyfikację liderów opinii, badanie uśpionego kapitału kulturowego oraz precyzyjne określenie potrzeb i barier grup wiekowych.
- **Faza II (realizacyjna):** Polega na uruchomieniu procedury konkursowej na inicjatywy oddolne mieszkańców, finansowane i wdrażane przy wsparciu logistycznym, merytorycznym i technicznym kadry MOK.

1.2. Cele realizacji projektu w Gminie Korsze

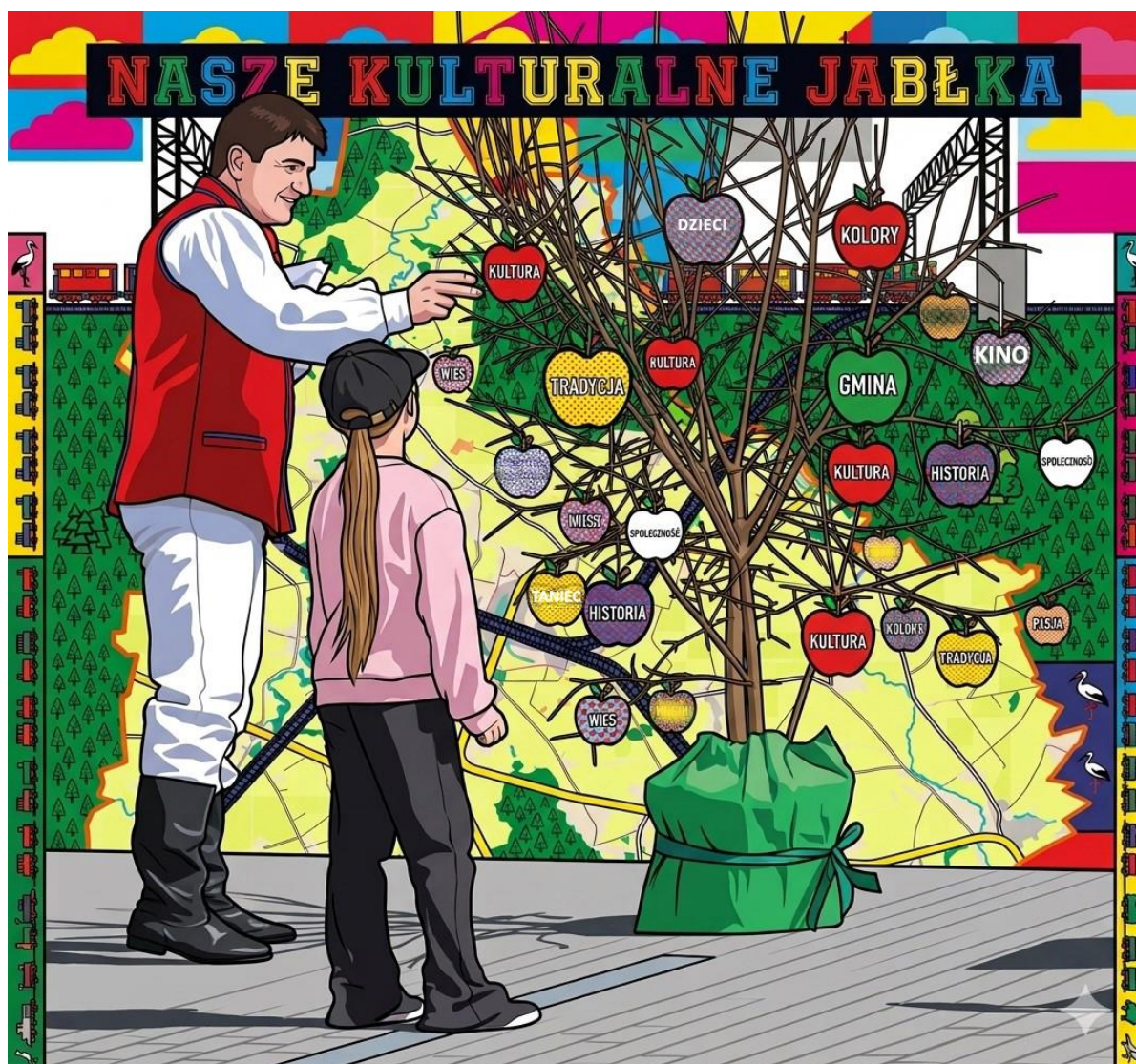
Głównym celem jest stworzenie rzetelnej, zobiektywizowanej bazy wiedzy o potencjałach i deficytach kulturowych społeczności lokalnej. Cele szczegółowe obejmują:

- **Przełamanie barier partycypacji:** zidentyfikowanie przyczyn bierności kulturowej części populacji w wieku produkcyjnym oraz zdiagnozowanie poczucia wykluczenia młodzieży.
- **Operacjonalizację zasobów ludzkich:** skatalogowanie prywatnych pasji, hobby i kompetencji mieszkańców gotowych do wejścia w rolę współtwórców lub edukatorów.
- **Zwiększenie efektywności infrastrukturalnej:** wypracowanie rekomendacji dla zoptymalizowania wykorzystania przestrzeni otwartych oraz nowo powstałych lub zmodernizowanych świetlic wiejskich.
- **Wzmocnienie tożsamości lokalnej:** wykorzystanie unikalnego rysu historycznego (dziedzictwo kolejowe, wielokulturowość) jako spoiwa międzypokoleniowego.

1.3. Metody, techniki i narzędzia badawcze

W celu zapewnienia triangulacji danych zastosowano podejście mieszane (*mixed-methods*):

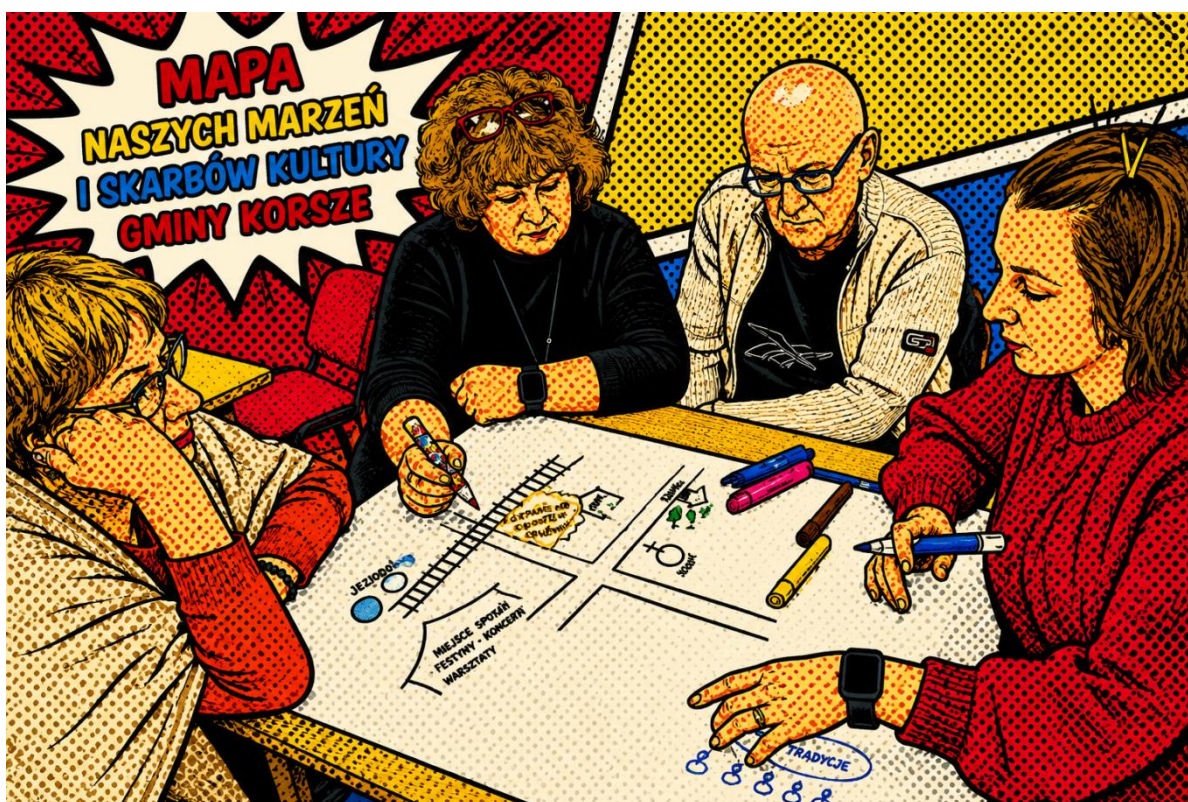
- **Metody ilościowe:** Badanie zrealizowano przy użyciu ustrukturyzowanego kwestionariusza ankiety (pytania zamknięte, półotwarte, filtrujące). Kwestionariusze dystrybuowano drogą elektroniczną.
- **Metody jakościowe:**
 - **analiza danych:** GUS (Bank Danych Lokalnych), Uchwał Budżetowych Gminy Korsze, Strategii Rozwoju Gminy oraz Gminnego Programu Rewitalizacji do roku 2034. Podstawę merytoryczną stanowiło także roczne sprawozdanie z działalności MOK w Korszach za rok 2025.
 - **analiza aktywności środowisk skupionych wokół MOK:** UTW, Dyskusyjnych Klubów Książki (DKK), struktur harcerskich (ZHP) oraz grup sportowo-tanecznych.
 - **partycypacyjne badania bezpośrednie (maj 2026 r.):** warsztaty mapowania zasobów (12.05.2026), mobilne narzędzie animacyjne „Drzewo Pomysłów Kulturalnych” (10.05.2026), techniki arteterapii i wizualizacji „Droga Kultury” podczas Dnia Dziecka (29.05.2026) oraz stacjonarna „Tablica Pomysłów” (18.05–01.06.2026) umieszczona w przestrzeni MOK.

1.4. Charakterystyka próby badawczej i profil respondentów

Struktura respondentów odzwierciedla trzy główne, spolaryzowane segmenty wiekowe populacji Gminy Korsze:

- **segment młodzieżowy (13–18 lat):** uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Wysoka mobilność cyfrowa, silna potrzeba autentyczności, ekspresji rówieśniczej i krytyczny stosunek do sformalizowanych instytucji publicznych.
- **segment wieku produkcyjnego (30–59 lat):** trzon ekonomiczny gminy. Osoby aktywne zawodowo, obciążone obowiązkami rodzinnymi. Wykazują zróżnicowanie – od bierności wynikającej z braku czasu po wysoki kapitał w Radach Rodziców, KGW i NGO.
- **segment senioralny (60 lat i więcej):** najliczniejsza, najbardziej zintegrowana grupa społeczna. Dysponują czasem, wykazują potrzebę przynależności rówieśniczej, aktywności intelektualnej i dbałości o pamięć historyczną (głównie słuchacze UTW i członkowie DKK).

2. ŚRODOWISKOWY I STRATEGICZNY KONTEKST GMINY KORSZE

2.1. Profil demograficzny i społeczny

Gmina Korsze (gmina miejsko-wiejska, powiat kętrzyński, województwo warmińsko-mazurskie) liczy obecnie poniżej 10 tysięcy mieszkańców i podlega silnym, niekorzystnym trendom demograficznym:

- **Postępujące starzenie się społeczeństwa:** Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada blisko 60 osób w wieku nieprodukcyjnym, z wyraźną dominantą seniorów.
- **Ujemne saldo migracji:** Stały odpływ młodych ludzi (19–29 lat) do większych ośrodków akademickich i aglomeracyjnych z powodów strukturalnych (ograniczony Publiczne Miejsce Spotkań pracy).
- **Feminizacja starości:** W grupie wiekowej 60+ występuje wyraźna nadreprezentacja kobiet, co bezpośrednio przekłada się na strukturę uczestników UTW i klubów seniora.

Wniosek diagnostyczny: seniorzy stanowią naturalny, najbardziej stabilny ilościowo i jakościowo elektorat kulturalny w gminie, podczas gdy kurcząca się populacja młodzieży wymaga działań ratunkowych i wysoce sprofilowanych, aby zatrzymać proces ich całkowitej alienacji.

2.2. Dziedzictwo historyczne, kulturowe i wielokulturowość jako zasób

Tożsamość Gminy Korsze jest wielowarstwowa i stanowi unikalny kapitał narracyjny, wskazywany przez mieszkańców jako obszar wart eksploracji:

- **Tradycje kolejowe i tożsamość industrialna:** Przez dekady kolej determinowała rytm życia miasta i strukturę zatrudnienia. Symbolem tego dziedzictwa są dwie zabytkowe wieże ciśnień z przełomu XIX i XX wieku oraz historyczna lokomotywa. Generuje to silny sentyment historyczny i stanowi fundament pod projekty z zakresu archeologii industrialnej czy muzeów społecznych.

- **Potencjał wielokulturowości:** W wyniku procesów migracyjnych oraz Akcji „Wiśła” na terenie gminy osiedliła się liczna mniejszość ukraińska oraz ludność przesiedleńcza z dawnych Kresów Wschodnich. Neogotycki kościół ewangelicki z 1905 roku pełni dziś funkcję cerkwi prawosławnej pw. śś. Piotra i Pawła. Sentyment kresowy silnie rezonuje w sukcesie takich inicjatyw MOK jak Wojewódzki Przegląd Zespołów Ludowych i Biesiadnych *KRESOWIACZEK*.

- **Obszary wiejskie – zapomniany kapitał:**

- *Sztocznno*: Gotycki kościół pw. Chrystusa Króla z przełomu XIV i XV wieku.
- *Prośna*: Malownicze ruiny neogotyckiego pałacu rodu von Eulenburg, otoczone parkiem – idealna sceneria dla plenerowych koncertów czy spektakli.
- *Warnikajmy*: Zabytkowy zespół folwarczny posiadający cechy obronne („Mały Malbork”).

2.3. Analiza finansowania kultury w budżecie gminnym (2021–2026)

Finansowanie kultury (Dział 921) charakteryzuje się dużymi wahaniami determinowanymi przez realizację zewnętrznych programów infrastrukturalnych:

- **Okres 2021–2023:** Nakłady utrzymywały się na stałym, bazowym poziomie rzędu 1,4–1,8 mln zł, konsumowane przez dotacje podmiotowe dla MOK i Biblioteki na koszty stałe oraz drobne wydatki z funduszy sołeckich.
- **Szczyt Inwestycyjny (2024–2025):** Skokowy wzrost wydatków. W budżecie na rok 2025 plan wydatków osiągnął historyczny pułap 3 647 519,82 zł (ponad 3,1 mln zł w rozdziale 92109 na budowę i kompleksową modernizację świetlic wiejskich z Rządowego Funduszu Polski Ład).
- **Plan na rok 2026:** Po zakończeniu dużych inwestycji plan wydatków uległ gwałtownemu skurczeniu do kwoty 968 460,79 zł. Budżet ponownie został sprowadzony do koncentracji na wydatkach bieżących.
- **Analiza wskaźnika per capita i porównanie regionalne:** W roku 2025 nakłady na mieszkańca wzrosły do poziomu ok. 380–390 zł, by w 2026 r. drastycznie spaść do poziomu ok. 102 zł na mieszkańca. W porównaniu z sąsiednimi gminami (Reszel, Bisztynek, Sępólno), Korsze wykazują znacznie wyższą „amplitudę wahań”. Gmina

dofinansowuje kulturę znacznie przy projektach twardych (budowlanych), po czym następuje głębokie cięcie do minimum budżetowego instytucji.

Wniosek strukturalny: Sytuacja ta generuje problem polegający na posiadaniu nowoczesnych, wyremontowanych obiektów („murów”), przy jednoczesnym braku systemowych środków na ich codzienne ożywianie programowe („animację społeczno-kulturalną”).

2.4. Kultura w dokumentach strategicznych (GPR do 2034 i Strategia 2026–2036)

- **Gminny Program Rewitalizacji (GPR) do roku 2034:** Definiuje kulturę jako kluczowe narzędzie do walki z negatywnymi zjawiskami społecznymi (strukturalne bezrobocie, bierność, alkoholizm, wykluczenie młodzieży). Dom kultury oraz świetlice wiejskie mają pełnić funkcję centrów aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji sąsiedzkiej na obszarach zdegradowanych (w tym popegierowskich).
- **Strategia Rozwoju Gminy Korsze na lata 2026–2036:** Dokument tworzony w modelu partycypacyjnym stawia przed sektorem kultury zadania: przejścia od działań masowych do projektów zorientowanych na budowanie więzi sąsiedzkich, zwiększenia dostępności oferty na terenach wiejskich oraz rozwoju turystyki kulturowej w oparciu o zasoby historyczne.

3. INSTYTUCJONALNE I POZARZĄDOWE ZAPLECZE KULTURY (STAN OBECNY)

3.1. Miejski Ośrodek Kultury (MOK) w Korszach

MOK (ul. Wolności 5A) stanowi centralne ogniwo wykonawcze polityki kulturalnej gminy. Ramy jego funkcjonowania definiuje Statut oraz ramowy plan pracy, skorelowany z wysokością dotacji podmiotowej z budżetu Urzędu Miejskiego. Zgodnie ze sprawozdaniem merytorycznym za rok 2025, stała i bieżąca oferta instytucji obejmuje:

- **Edukacja Taneczna:** prowadzona pod kierunkiem doświadczonej instruktorki Agnieszki Karusewicz, stanowiącej potężny zasób ludzki gminy. Obejmuje sekcje tańca nowoczesnego: Mini Jump, Junior Jump, Power Jump oraz grupę dorosłych Forever Young, a także grupy turniejowe „Unit Dance”, „IMPACT” oraz sekcje breakdance (osobne dla dzieci i młodzieży). Dodatkowo MOK organizuje zajęcia Zumbi i gimnastyki dla kobiet oraz wspiera zajęcia akrobatyczne.

- **Edukacja Wokalna i Teatralna:** Obejmuje cztery grupy dziecięce i młodzieżowe w ramach inicjatywy „Rozśpiewane Korsze” (w tym dziecięco-młodzieżową grupę wokalną „Acapella”), regularną naukę gry na gitarze klasycznej oraz grupę teatralną dla dzieci i młodzieży od lat 10.
- **Tradycja i Aktywizacja Seniorów:** MOK jest bazą dla prób Korszeńskiego Zespołu Ludowego „Echo Korsz” (w sprawozdaniach wymienianego też jako zespół wokalny „Korszenianki”), „Kabaretu Zgranego” oraz spotkań Klubu Seniora „Bratek”. Przy ośrodku prężnie funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW).
- **Inne formy stałe:** Zajęcia plastyczne dla dzieci oraz sekcja szachowa.
- **Działalność gospodarczo-usługowa i logistyczna:** MOK świadczy komercyjne usługi projektowania i druku materiałów promocyjnych (afisze, dyplomy) oraz zarządza wynajmem sal na zebrania, szkolenia i uroczystości rodzinne. Prowadzi także kino plenerowe we współpracy z partnerami zewnętrznymi oraz dba o estetykę budynku i posesji poprzez bieżące prace konserwatorsko-remontowe.

3.2. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (MGBP)

Pełni funkcję instytucji o charakterze klubowym i integracyjnym:

- **Dyskusyjne Kluby Książki (DKK):** Comiesięczne spotkania grup dyskusyjnych w podziale na DKK dla Dorosłych oraz DKK dla Młodzieży.
- **Klub Seniora „Pod Dębem”:** Regularne, cotygodniowe (wtorkowe) spotkania integracyjno-aktywizujące skupiające starszych mieszkańców wokół działań artystycznych.
- **Animacja dziecięca:** Lekcje biblioteczne, warsztaty plastyczne oraz programy feryjne i wakacyjne.

3.3. Świetlice wiejskie jako lokalne centra aktywności

Rozwinięta sieć świetlic w Garbnie, Studzieńcu, Łankiejmach, Tołkinach, Glitajnach i Głowbitach, po modernizacji z lat 2024–2025, dysponuje doskonałymi warunkami technicznymi (zaplecze kuchenne, nagłośnienie). W części miejscowości (np. Garbno) działają w synergii z filiami bibliotecznymi (stałe godziny otwarcia, obecność pracownika). Stanowią bazę dla Kół Gospodyń Wiejskich (KGW) i Rad Sołeckich – to tam odbywają się warsztaty kulinarne, przygotowywanie wieńców dożynkowych, ozdób świątecznych oraz okazjonalne wydarzenia integracyjne.

3.4. Sektor Pozarządowy (NGO)

- **Korszeńskie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Otwarte Drzwi”**: Działa od 2007 r.
- **Stowarzyszenie „Aktywne Korsze”**: Funkcjonuje w ścisłym partnerstwie z MOK, koncentrując się na projektach aktywizacyjnych dla młodzieży, koncertach oraz działaniach sportowo-rekreacyjnych.
- **Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP)**: Lokalna struktura harcerska wykazuje wysoką dynamikę wychowawczą, stanowiąc jedno z nielicznych sformalizowanych środowisk skupiających zaangażowaną młodzież.
- **Koła Gospodyń Wiejskich (KGW)**: Filary organizacji imprez masowych poprzez prezentację dorobku kulinarnego i rękodzielniczego.

4. PARTYCYPACYJNA ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁÓW

4.1. Synteza wyników badań bezpośrednich i zasobów lokalnych

Mieszkańcy potwierdzili fundamentalne znaczenie kluczowych instytucji oraz miejsc integracji, takich jak Publiczne Miejsce Spotkań (Gminny Plac Spotkań), Stadion Miejski, Orlik, fontanna, jezioro kolejowe i historyczna lokomotywa. Potencjał ludzki zyskał konkretne twarze: obok UTW i zespołu „Echo Korsz” wskazano lokalnego artystę i badacza Tadeusza Korowaja jako filar wiedzy o historii Korsz i rękodziele. Potężnym aktywem okazała się Ochotnicza Straż Pożarna (OSP Korsze) oraz Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza (MDP), realizujące misję pomocy, szkoleń oraz organizacji specyficznych wydarzeń (np. Śmigus-Dyngus Strażacki). Wymieniono także Fabrykę Czekolady jako istotny element tożsamości gospodarczo-społecznej miasta.

W sferze **definicji kultury** mieszkańcy obok ujęć klasycznych („powrót do korzeni”, „przekazywanie wartości”) wskazali głosy definiujące kulturę wprost jako pasję oraz **obszar „ważny społecznie”**.

4.2. Sukcesy artystyczne i festiwalowe jako punkt odniesienia

Wysoki poziom merytoryczny prowadzonych przez MOK zajęć potwierdzają liczne nagrody zdobywane przez podopiecznych na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim w 2025 roku, które stanowią realny potencjał wyjściowy dla nowych inicjatyw:

- **Sekcja Wokalna:** Pasma sukcesów solistki Anny Czok (Grand Prix VII Wojewódzkiego Konkursu Wokalnego „Zimowe Melodie” w Tolkmicku, I miejsca na festiwalach pieśni patriotycznej w Morągu i Mrągowie, I miejsce w Wojewódzkim Konkursie Pastoratek w Olsztynku, czołowe miejsca w Budrach, Purdzie i Wilkasach). Sukcesy zespołu „Acapella”, Kacpra Kowalskiego oraz Nikoli Żelepień na XII Wojewódzkim Przeglądzie Kolęd w Korszach i konkursie w Wilkasach.
- **Sekcja Taneczna:** I miejsca dla zespołu ROYALTY (mini formacja street dance 12-15 lat) na Turnieju „Step By Step” w Bartoszycach, I miejsce mini formacji ASAP (street dance 16+) na Turnieju KONTRA w Bartoszycach, I miejsce Trio Street Dance na Turnieju „Very Merry DANCE Floor” w Olsztynie oraz liczne 2. miejsca dla solistów i duetów art. dance (L. Podraszka, Z. Przerwa, D. Tamiła, A. Sochacka, M. Bogusz).
- **Wydarzenia masowe i przeglądy:** MOK z powodzeniem organizuje wydarzenia o randze wojewódzkiej (*KRESOWIACZEK*, Wojewódzki Przegląd Kolęd), ogólnopolskiej (Warmińsko-Mazurska Liga Breakingu, projekt międzynarodowy *Breakmania Camp* we współpracy z partnerami z Litwy) oraz wielkie imprezy integracyjne (Dni Korsz, Dożynki Gminno-Powiatowe, Korszeńskie Kaziuki-Wilniuki).

4.3. Prywatne pasje, hobby i zasoby mieszkańców (uśpiony kapitał)

Respondenci wykazali bogaty wachlarz prywatnych zainteresowań realizowanych w sferze domowej, gotowych do wykorzystania w ofercie warsztatowej:

- **kulinaria (dominanta w wieku produkcyjnym i u seniorów):** Pasja do gotowania, pieczenia tradycyjnych ciast, chleba oraz przygotowywania przetworów.
- **tradycyjne rzemiosło i rękodzieło (dominanta u seniorów):** Szycie, wyszywanie, robienie na drutach, tworzenie artystycznych ozdób świątecznych, malarstwo sztalugowe i plastyka.
- **pasje nowoczesne i techniczne:** Fotografia cyfrowa, zaawansowana obsługa programów komputerowych i IT, modelarstwo (sklejanie historycznych czołgów i samolotów).
- **ekspresja ruchowa i hobbystyczna:** Pielęgnacja ogrodów kwiatowych, rozwiązywanie krzyżówek, śpiew amatorski oraz taniec.

4.4. Gotowość do zaangażowania i bariera samodzielności

Diagnoza ujawniła kluczowe zjawisko: „lęk przed autonomicznym przywództwem”.

- *Deklaracje ról:* Ponad połowa badanych na pytanie o chęć współtworzenia kultury odpowiedziała ostrożnym „Może” lub wyraziła chęć wsparcia wyłącznie jako wolontariusz, pomoc techniczna lub prowadzący warsztaty z własnej dziedziny pasji.

- *Brak samodzielnych liderów:* Żaden z ankietowanych mieszkańców nie wyraził gotowości do bycia samodzielnym, prawnym i organizacyjnym realizatorem projektu. Wszyscy respondenci zgodnie wskazują, że warunkiem koniecznym ich zaangażowania jest „**parasol instytucjonalny**”. Mieszkańcy chcą dawać swój czas, talent i pomysły, ale oczekują, że to MOK lub Biblioteka wezmą na siebie ciężar formalny, logistyczny, finansowy i administracyjny. W sferze organizacyjnej twardo wyartykułowano warunek: „Kasa, kasa, chęci!!”.

4.5. Preferowane przestrzenie, formy kultury i kanały komunikacji

Nastąpiła całkowita dyskwalifikacja tradycyjnego myślenia o kulturze zamkniętej w salach widowiskowych – mieszkańcy masowo żądają wyjścia w przestrzeń publiczną i plenerową:

- **Lokalizacje:** Publiczne Miejsce Spotkań (ożywienie poprzez potańcówki, jarmarki, koncerty), teren zielony za biblioteką miejską, stadion miejski, boisko Orlik oraz osiedlowa polana między blokami przy ul. Mickiewicza i Reymonta. Kultura ma przyjść do mieszkańca.
- **Formy:** Organizacja kina letniego („pod chmurką”), stand-upy, dyskoteki, koncerty gwiazd ogólnopolskich, ale też powołanie kameralnej kawiarni jako stałego miejsca spotkań muzyczno-poetyckich, rewitalizacja jeziora kolejowego i tablice informacyjne o historii kolejnictwa. Dla dzieci kluczowym postulatem jest budowa skateparku, parku trampolin oraz kręgielni.
- **Komunikacja:** Diagnoza ujawniła głęboką barierę informacyjną. Dla młodzieży i wieku produkcyjnego jedynym źródłem informacji są media społecznościowe (Facebook). Dla seniorów kluczowe pozostają tradycyjne, fizyczne nośniki: papierowe plakaty, afisze rozklejane na tablicach miejskich i sołeckich, ulotki oraz ogłoszenia parafialne. Mieszkańcy żartobliwie proponowali wręcz: „kupić tubę i ogłaszać o imprezach, zlecić Straży Miejskiej”. **Rekomenduje się stosowanie strategii hybrydowej.**

5. ANALIZA SEGMENTOWA – POTRZEBY I POTENCJAŁY GRUP WIEKOWYCH

5.1. Grupa: Młodzież (13–18 lat)

- **Aktywność i zasoby własne:** Zaangażowanie koncentruje się wokół struktur ZHP oraz sekcji taneczno-sportowych (akrobatyka, breakdance, hip-hop, formacja taneczna Impact, grupy turniejowe MOK). Swoje zasoby określają przez pryzmat sprawności fizycznej, umiejętności gry na instrumentach oraz gotowości do wolontariatu i wsparcia technicznego.
- **Potrzeby, luki i marzenia:** Artykułują silne poczucie niedosytu i programowego niedopasowania oferty MOK do ich realiów rówieśniczych. Zwracają uwagę na zjawisko „monokultury tanecznej” – w ankietach pojawiają się głosy krytyczne wskazujące, że w stałej ofercie dominuje jeden zbliżony profil tańca nowoczesnego, co zamyka drogę osobom poszukującym alternatywnych form ruchu lub innych nisz ekspresji. Brakuje im nowoczesnych, niesformalizowanych działań. Postulują organizację wielkiego, masowego ogniska integracyjnego dla wszystkich obecnych oraz byłych harcerzy, które stałoby się przestrzenią do wielopokoleniowej wymiany wspomnień i budowania mitologii lokalnej, a także koncertów nowoczesnych formacji muzycznych (hip-hop, rock).

5.2. Grupa: Osoby w wieku produkcyjnym (30–59 lat)

- **Aktywność i zasoby własne:** Grupa wykazuje najwyższy stopień polaryzacji. Dokładnie połowa respondentów deklaruje całkowitą bierność (motywowaną zmęczeniem, brakiem czasu oraz niedostosowaniem godzinowym oferty MOK do czasu pracy). Druga połowa wykazuje potężny kapitał społeczny – działają w radach rodziców, NGO, OSP czy KGW. Posiadają unikalne zasoby praktyczne: mistrzowskie umiejętności kulinarne, kompetencje plastyczne, malarskie, fotograficzne, obsługę systemów IT oraz talenty logistyczne. Widzą siebie w roli instruktorów i wsparcia technicznego.
- **Potrzeby, luki i marzenia:** Odczuwają brak oferty o charakterze rekreacyjno-prozdrowotnym oraz rodzinnej na świeżym powietrzu (rajdy rowerowe, piesze wycieczki krajoznawcze z przewodnikiem, warsztaty zdrowego stylu życia, kino letnie). Narzekają na deficyt satysfakcjonującej oferty dla ich nastoletnich dzieci. Marzą o organizacji Pikniku Średniowiecznego z profesjonalnymi pokazami walk rycerskich, jarmarkiem rzemiosł dawnych i warsztatami dla całych rodzin. Chcą również kultury kameralnej (wieczory poetycko-muzyczne przy świecach) oraz systematycznych wyjazdów autokarowych do teatrów czy filharmonii poza granice gminy.

5.3. Grupa: Seniorzy (60 lat i więcej)

- **Aktywność i zasoby własne:** Grupa o najwyższym wskaźniku inkluzji społecznej. Ich aktywność jest trwale usystematyzowana wokół UTW, Dyskusyjnego Klubu Książki (DKK) przy bibliotece oraz klubów seniora (np. „Pod Dębem”, „Bratek”). Posiadają mistrzowskie opanowanie technik tradycyjnego rękodzieła (szycie, wyszywanie, robienie na drutach, tworzenie unikalnych ozdób świątecznych), talenty wokalne (zespół „Echo Korsz”) oraz wiedzę z zakresu ogrodnictwa i florystyki. Oferują młodszym pokoleniom wsparcie mentalne, cierpliwość i chęć międzypokoleniowego transferu wiedzy.
- **Potrzeby, luki i marzenia:** Pomimo bogatej oferty odczuwają niedosyt w sferze edukacji kulturalno-turystycznej i spotkań autorskich (oczekują zapraszania podróżników, pisarzy, publicystów) oraz sygnalizują potrzebę wsparcia w przełamywaniu barier technologicznych (wykluczenie cyfrowe). Marzą o organizacji wielkich, międzypokoleniowych warsztatów kucharskich, na których mogliby gotować i piec wspólnie z młodzieżą i dziećmi, przełamując stereotypowe bariery wieku, oraz o projektach dokumentujących i przypominających tożsamość historyczną Korsz (etos kolejarza, dawna świetność miasta).

6. REKOMENDACJE STRATEGICZNE DLA MIEJSKIEGO OŚRODKA KULTURY

Zderzenie twardych danych demograficzno-budżetowych z subiektywnymi, niezwykle bogatymi odpowiedziami mieszkańców pozwala na sformułowanie precyzyjnych wytycznych dla dyrekcji i kadry animacyjnej MOK w Korszach.

6.1. Rekomendacje programowe i projektowe

Rekomenduje się wdrożenie do planu pracy trzech projektów, stanowiących bezpośrednią odpowiedź na marzenia mieszkańców w ankietach (wysoki potencjał budowania zaufania do MOK):

- **gminny piknik średniowieczny:** Organizacja wielkoformatowego wydarzenia plenerowego na stadionie lub rynku miejskim, z udziałem profesjonalnych grup rekonstrukcji historycznej, połączonego z warsztatami dawnego rzemiosła dla dorosłych i dzieci.
- **wielopokoleniowe ognisko harcerskie:** Realizacja wieczornego wydarzenia we współpracy z ZHP na terenach zielonych, opartego na tradycyjnym śpiewie i obrzędowości, z celowym zaproszeniem seniorów, UTW i dawnych działaczy struktur młodzieżowych.
- **cykl „Kino Letnie pod Chmurką”:** Uruchomienie regularnych, wakacyjnych pokazów filmowych w przestrzeniach zidentyfikowanych przez mieszkańców (polana między blokami przy ul. Mickiewicza i Reymonta, teren za biblioteką).

6.2. Rekomendacje strukturalne i organizacyjne (Inkubator Inicjatyw)

Wobec zdiagnozowanego lęku przed samodzielną realizacją pomysłów/projektów przez mieszkańców, MOK powinien zmienić swoją rolę organizacyjną:

- **Institucja jako „Parasol i Inkubator”:** Pracownicy MOK powinni przejąć rolę doradców i asystentów technicznych. Mieszkaniec lub grupa nieformalna (np. młodzież,

pasjonaci) daje pomysł, pasję i prowadzenie merytoryczne – MOK bierze na siebie w 100% rozliczenia finansowe, zamówienia publiczne, BHP, kwestie prawne i promocję.

- **Strategia Rekrutacji Celowanej:** Ponieważ większość badanych na pytanie o współtworzenie odpowiedziała niejednoznacznie („Może”), instytucja nie może czekać na bierne zgłoszenia pomysłów. Animatorzy MOK powinni przeprowadzić rekrutację bezpośrednią – dotrzeć osobiście do zidentyfikowanych w ankietach liderów (KGW, UTW, lokalni pasjonaci fotografii, modelarstwa, historii) i zaproponować im gotowy mechanizm wsparcia w zamian za ich zaangażowanie.

6.3. Rekomendacje Infrastrukturalne

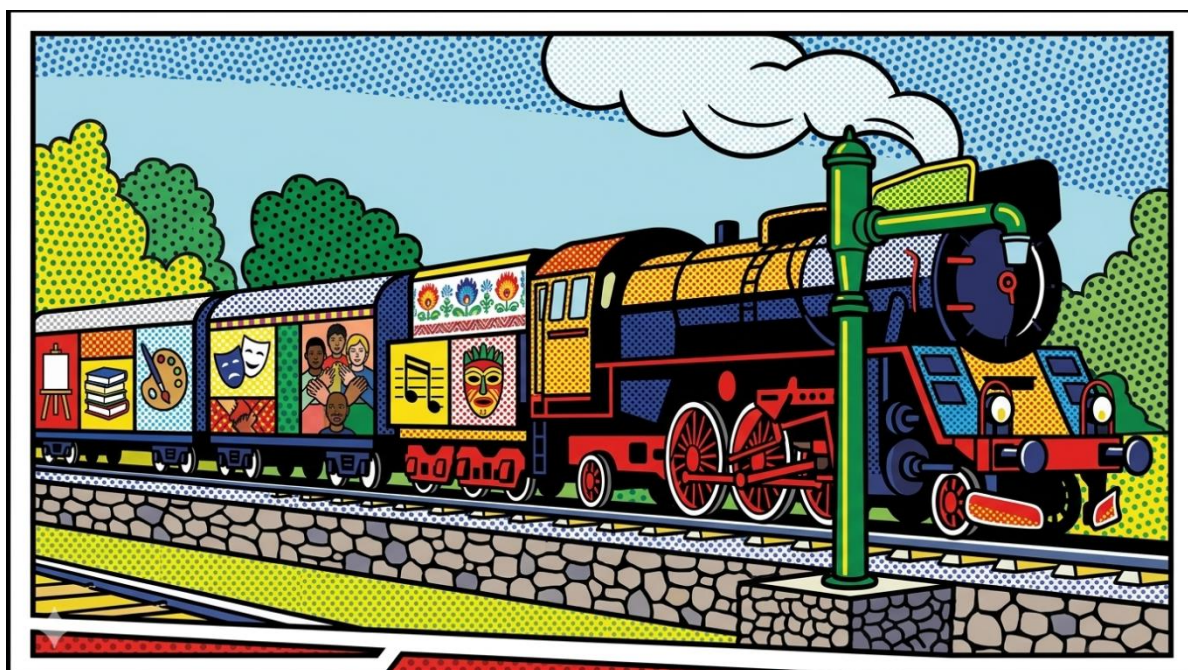
- **Ożywienie Świetlic Wiejskich poprzez Mobilny Zespół:** Po wielkich inwestycjach budowlanych z lat 2024–2025 gmina posiada doskonałą bazę lokalową na wsiach. Rekomenduje się stworzenie „Mobilnego Zespołu Instruktorów”. Zamiast zmuszać mieszkańców wsi do dojeżdżania do Korsz, wykwalifikowani instruktorzy MOK (plastyka, taniec, muzyka, teatr) powinni rotacyjnie, w cyklu cotygodniowym, prowadzić regularne warsztaty bezpośrednio w świetlicach wiejskich. Pozwoli to na realizację zapisów GPR i dotarcie do terenów popegerowskich.
- **Animacja Przestrzeni Miejskich:** Całkowite przeniesienie punktu ciężkości małych form artystycznych na Publiczne Miejsce Spotkań (potańcówki dla seniorów, wystawy fotograficzne liderów) oraz podwórka osiedlowe (animacje plastyczne dla dzieci, gry wielkoformatowe).

7.4. Rekomendacje dla Przyszłych Budżetów Gminnych

W oparciu o analizę finansową Działu 921 oraz tendencje *per capita*, formułuje się następujące wnioski dla władz samorządowych konstruujących budżety na kolejne lata:

- Gmina zrealizowała potężny skok inwestycyjny w infrastrukturę. Kolejne budżety powinny przesunąć środki z wydatków majątkowych (budowlanych) na wydatki bieżące (zadaniowe i płacowe) dla instruktorów i animatorów. Nowoczesne świetlice bez finansowania ludzi, którzy w nich pracują, staną się obiektami martwymi.
- **utworzenie Funduszu Mikrograntów:** rekomenduje się zabezpieczenie w budżecie gminy stałej, corocznej kwoty celowej (szacunkowo 30–40 tys. zł) na procedury regrantingowe dla małych grup sąsiedzkich i KGW, co pozwoli na utrzymanie dynamiki partycypacyjnej wygenerowanej przez program Dom Kultury+.

Opracowała: Wioletta Anuszkiewicz